

Nr 261

Av fru Holmqvist m. fl., angående inrättandet av utminuteringsställen för rusdrycker.

(Lika lydande med motion nr 213 i Första kammaren)

I 3 kap. 14 § rusdrycksförsäljningsförordningen (Rff) stadgas, att utminuteringsställe där spritdrycker tillhandahålles ej må finnas annorstädes än i stad, köping eller municipalsamhälle med minst fem tusen invånare. Konungen eller, efter Konungens förordnande, kontrollstyrelsen äger dock medge undantag från nämnda bestämmelse, när särskilda skäl därtill är. Sådan dispens ifrågakommer främst beträffande städer, köpingar och municipalsamhällen som icke har fem tusen invånare men som utgör naturligt handelscentrum för en folkrik bygd och ligger på betydande avstånd från ort där utminuteringsställe enligt huvudregeln må finnas. Att prövningen av dispensärenden lagts i Kungl. Maj:ts händer förklaras av att dispensregeln ansetts böra tillämpas »tämiligen restriktivt» (Kungl. Maj:ts proposition nr 151 år 1954, s. 320).

När det finnes påkallat för att ordna försändning av spritdrycker kan detaljhandelsbolaget inrätta särskilt utlämningsställe. Köpare, som är bosatt å ort, där utminuterings- eller utlämningsställe ej finnes, kan — i den omfattning bolaget bestämmer — få varan sänd till närmaste post-, järnvägs-, omnibus- eller ångbåtsstation utan att behöva betala försändningskostnaden.

För att lokala intressen skall bli behörigen tillgodosedda stadgas, att den rådgivande nämnd som i varje län anknutits till systemaktiebolaget skall yttra sig i frågor angående utminuteringsställets antal och förläggning.

I januari 1965 finns 272 systembutiker i landet. Nio av dessa är öppnade på dispens. Under år 1964 nedlades sex butiker, nämligen — förutom två butiker i Stockholm — butikerna i Röstånga, Löberöd, Östraby och Lövestad, samtliga i Malmöhus län. De nedlagda butikernas kundkrets är i fortsättningen hänvisad att göra inköpen antingen i butik å annan ort eller genom utlämningsställe i hemorten om sådant finnes eller genom post-, järnvägs-, omnibus- eller ångbåtsstation, vilket givetvis medfört en försämrad service för berörda kundkrets. Att butikshandel med spritdrycker i likhet med annan butikshandel drabbas av indragningar till följd av befolkningsmässiga och näringsstrukturella förändringar i samhället är emellertid inte något att säga om. Här skall endast understrykas att ned-

läggning av systembutiker i regel innebär en försämrad service för kundkretsen och att detta bör ifrågakomma endast om butiken inte är eller kan göras ekonomiskt bärkraftig.

Gällande ordning, som innebär att utminuteringsställe i regel endast får inrättas i stad, köping eller municipalsamhälle med minst fem tusen invånare, framstår numera som föråldrad. Den ändrade samhällsstrukturen har medfört att den traditionella uppdelningen av primärkommunerna i städer, köpingar och landskommuner alltmer förlorat sitt reella underlag. Antalet municipalsamhällen, som vid tidpunkten för här berörda bestämmelsers införande i Rff, år 1954, uppgick till 165, har numera minskat till 18. Intet av de nu kvarvarande municipalsamhällena uppfyller kriteriet fem tusen invånare. Däremot finns i många landskommuner tätorter som — ehuru de inte är administrativa samhällen — i fråga om folkmängd och funktion av handelscentra för ortens befolkning samt omgivande landsbygd väl kan mäta sig i jämförelse med flertalet städer och köpingar. Genom den pågående befolkningsomflyttningen sker ofta en snabb tillväxt av sådana orter. Åtskillnaden i Rff mellan stad, köping och municipalsamhälle, å ena sidan, och landskommun, å andra sidan, är således föga relevant och bör därför inte längre upprätthållas. Det kan för övrigt i detta sammanhang erinras om att utredning pågår om införande i 1953 års kommunallag av en enhetlig typ av primärkommuner.

Eftersom den i 3 kap. 14 § Rff intagna dispensregeln tillämpas restriktivt finns anledning förmoda att här berörda bestämmelser utgör ett hinder för landskommuner med större tätorter att på jämbördiga villkor med städer och köpingar få del av den service som förekomsten av systembutik innebär för invånarna.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en översyn av bestämmelserna i 3 kap. 14 § Rff i syfte att åvägabringa jämställdhet mellan städer, köpingar och landskommuner med avseende på inrättandet av utminuteringsställen för rusdrycker.

Stockholm den 26 januari 1965

Mary Holmqvist

Bror E. Nyström

Erik Hammarsten

Olof Persson

Sven Ekström
i Iggesund

William Björk